

JAK SPRAWNIE PORUSZAĆ SIĘ W POLSKIEJ LEGISLACJI?

r. pr. Paulina Sosin-Ziarkiewicz

INFARMA

21.06.2023 r.

PACJENCI.PRO

Akademia Rozwoju Organizacji Pacjentów

W CELU WYELIMINOWANIA WSZELKICH ZAKŁÓCEŃ ORAZ SPRAWNEGO PRZEBIEGU SPOTKANIA BARDZO PROSIMY O:

Nie korzystanie z innych aplikacji obciążających komputer i łącze internetowe

O zamiarze zabrania głosu prosimy informować przez czat

Przedstawienie się na czacie lub wpisanie pełnego imienia i nazwiska w nazwie użytkownika

UPRZEJMIE INFORMUJEMY, ŻE:

Spotkanie jest nagrywane

Jeżeli ktoś z Państwa nie wyraża zgody na nagrywanie wizerunku, prosimy o wyłączenie kamery

W sytuacji jakichkolwiek problemów technicznych prosimy o bezpośredni kontakt
z **Aleksandrą Kurowską, tel. 600 034 993**

Źródła prawa w Polsce

Zamknięty katalog źródeł prawa art. 87 ust. 1 Konstytucji RP

1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.
2. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Art. 91

1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.
2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.
3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami.

Sądy krajowe i organy są zobowiązane stosować zasadę **pierwszeństwa oraz bezpośredniości**

W przypadku sprzeczności przepisu krajowego należy stosować przepisu UE.

Przepisy unijne wywierają bezpośredni skutek w przepisach krajowych.

Jeżeli żadna z wykładni nie pozwoli na stosowanie przepisu krajowego z poszanowaniem przepisów unijnych organ powinien nie stosować przepisu krajowego, który uniemożliwia prawidłowe stosowanie przepisów UE.

Wyrok TSUE C-282/10 M. Domingez v. Centre Informatique du Centre Ouest Atlanique
z 24/01/2012

Wyrok TSUE C-103/88 z 22/06/1989 Fratelli Constanzo SpA v. Comune di Milano

Wyrok NSA z 8/10/2019 II FSK 3626/17

Uchwała 7 sędziów SN I KPZ 17/16 z 19/01/2017

Wykładnia jest to proces ustalania znaczenia normy prawnej.

Literalna (językowa) *clara non sunt interpretanda* – co jest zrozumiałe nie podlega interpretacji. Czytamy tekst takim jaki jest. Należy pamiętać, że ustawodawca tym samym pojęciom nadaje te same znaczenia. Jeżeli w ustawie jest słowniczek to należy tam szukać wyjaśnienia określonych pojęć.

Jeżeli zgodnie z powyższymi wytycznymi nie można ustalić znaczenia użytych pojęć należy uwzględnić ich znaczenie potoczne, chyba, że racjonalne powody wskazują na konieczność przyjęcia innego znaczenia.

Systemowa – interpretacja mająca na uwadze całość tekstu prawnego. Przy tej wykładni uwzględnia się, że racjonalny ustawodawca umiejscowił dany przepis w określonym miejscu. Interpretując przepisy należy uwzględniać zasady prawa, zasady konstytucyjne, normy prawa międzynarodowego publicznego, przepisy unijne.

Celowościowa/funkcjonalna – interpretacja powinna umożliwić realizację celów danego aktu prawnego (*ratio legis* ustawy). Przy tej wykładni należy brać pod uwagę takie zasady jak współżycia społecznego czy słuszności.

JAK CZYTAĆ PRZEPISY PRAWNE, ABY JE ROZUMIEĆ?

Budowa aktów prawnych

**ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW W SPRAWIE
„ZASAD TECHNIKI PRAWODAWCZEJ”**

z dnia 20 czerwca 2002 r. (Dz.U. Nr 100, poz. 908)

tj. z dnia 29 lutego 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 283)

BUDOWA USTAWY

§ 15 Poszczególne elementy ustawy zamieszcza się w następującej kolejności:

1. tytuł;
2. przepisy merytoryczne ogólne i szczegółowe;
3. przepisy zmieniające;
4. przepisy epizodyczne;
5. przepisy przejściowe i dostosowujące;
6. przepisy uchylające, przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy oraz przepisy o wejściu ustawy w życie (przepisy końcowe)

W przepisach merytorycznych można wydzielić przepisy ogólne i przepisy szczegółowe

Przepisy szczegółowe zamieszcza się w następującej kolejności:

- przepisy prawa **materialnego**;
- przepisy **ustrojowe**;
- przepisy **proceduralne**;
- przepisy o **karach pieniężnych i przepisach karne** (wyjątkowo przepisy o karach pieniężnych można zamieszczać bezpośrednio po przepisach, z którymi jest związane wprowadzenie tych kar)

Przepisy szczegółowe można systematyzować w grupy tematyczne i oznaczać je nazwami charakteryzującymi treść każdej z tych grup.

1. Przepis **prawa materialnego** powinien możliwie bezpośrednio i wyraźnie wskazywać kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować (przepis podstawowy).
2. W **przepisach ustrojowych** zamieszcza się w szczególności przepisy o zadaniach i kompetencjach organów lub instytucji, ich formie prawnej i organizacji, sposobie ich finansowania i obsadzania oraz jakim podmiotom one podlegają albo jakie podmioty sprawują nad nimi nadzór.
3. W **przepisach proceduralnych** określa się w szczególności:
 - sposób postępowania przed organami lub instytucjami;
 - strony i innych uczestników postępowania oraz ich prawa i obowiązki w postępowaniu;
 - rodzaje rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu, i tryb ich wzruszania;
 - zasady i tryb ponoszenia opłat i kosztów postępowania;
 - zasady i tryb wykonania rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu.
5. **Przepisy karne** zamieszcza się tylko w przypadku, gdy naruszenie przepisów ustawy nie kwalifikuje się jako naruszenie przepisów Kodeksu karnego, Kodeksu karnego skarbowego lub Kodeksu wykroczeń, a czyn wymagający zagrożenia karą jest związany tylko z treścią tej ustawy.

Ustawa może zawierać **załączniki**; odesłania do załączników zamieszcza się w przepisach merytorycznych ustawy.

W załącznikach do ustawy zamieszcza się w szczególności wykazy, wykresy, wzory, tabele i opisy o charakterze specjalistycznym.

Budowa ustawy

W przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych.

W przepisach przejściowych rozstrzyga się w szczególności:

- **sposób zakończenia postępowań będących w toku** (wszczętych w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów i niezakończonych ostatecznie do dnia ich uchylenia albo zmiany), skuteczność czynności dokonanych w postępowaniu oraz organy lub instytucje właściwe do zakończenia postępowania i terminy przekazania im spraw;
- czy i w jakim **zakresie utrzymuje się czasowo w mocy instytucje prawne** zniesione przez nowe przepisy;
- **czy zachowuje się uprawnienia i obowiązki oraz kompetencje** powstałe w czasie obowiązywania uchylanych albo wcześniej uchylonych przepisów oraz czy **skuteczne są czynności dokonane** w czasie obowiązywania tych przepisów; sprawy te reguluje się tylko w przypadku, gdy nie chce się zachować powstałych uprawnień, obowiązków lub kompetencji **albo chce się je zmienić albo też gdy chce się uznać dokonane czynności za bezskuteczne**;
- czy i w jakim zakresie stosuje się **nowe przepisy do uprawnień, obowiązków, kompetencji oraz czynności**, o których mowa w pkt 3;
- czy i w jakim zakresie utrzymuje się czasowo **w mocy przepisy wykonawcze** wydane na podstawie dotychczasowych przepisów upoważniających.

„W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy... (tytuł dotychczasowej ustawy).”

albo

“W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu dotychczasowym.”.

Normy kolizyjne to inaczej zasady, które określają jaki przepis ma pierwszeństwo stosowania w przypadku ich sprzeczności.

Lex superior derogat legi inferiori

Prawo wyższej rangi deroguje prawo niższej rangi

Lex specialis derogat legi generalis

Prawo szczególne deroguje prawo ogólne

USTAWA z DNIA 9 MARCA 2023 r. O BADANIACH KLINICZNYCH PRODUKTÓW LECZNICZYCH STOSOWANYCH U LUDZI (Dz.U. z 2023 r. poz. 605)

a

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 536/2014 Z DNIA 16 KWIECZNIA 2014 R. W SPRAWIE BADAŃ KLINICZNYCH PRODUKTÓW LECZNICZYCH STOSOWANYCH U LUDZI ORAZ UCHYLENIA DYREKTYWY 2001/20/WE Z DNIA 16 KWIECZNIA 2014 R. (DZ.URZ.UE.L NR 158, STR. 1)

Akty prawne określające proces legislacyjny

- Konstytucja
- Regulamin pracy Rady Ministrów- etap rządowy
- Regulamin Sejmu i Senatu – etap parlamentarny
- Ustawa o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli z dnia 24 czerwca 1999 r.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych

Rządowe Centrum Legislacji
RCL

<https://rcl.gov.pl/legislacja/proces-legislacyjny-w-polsce/>

Konstytucja art. 118
Inicjatywa ustawodawcza

1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej i Radzie Ministrów.
2. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje również grupie co najmniej **100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu**. Tryb postępowania w tej sprawie określa ustawa.

Konstytucja art. 119

1. Sejm rozpatruje projekt ustawy w **trzech czytaniach**.
2. Prawo wnoszenia poprawek do projektu ustawy w czasie rozpatrywania go przez Sejm przysługuje **wnioskodawcy projektu, posłom i Radzie Ministrów**.
3. Marszałek Sejmu może odmówić poddania pod głosowanie poprawki, która uprzednio nie była przedłożona komisji.
4. Wnioskodawca może wycofać projekt ustawy w toku postępowania ustawodawczego w Sejmie do czasu zakończenia drugiego czytania projektu.

Konstytucja art. 120

Sejm uchwala ustawy zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, chyba że Konstytucja przewiduje inną większość.

W tym samym trybie Sejm podejmuje uchwały, jeżeli ustawa lub uchwała Sejmu nie stanowi inaczej.

Senat

art. 121

1. Ustawę uchwaloną przez Sejm Marszałek Sejmu przekazuje Senatowi.
2. Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy może ją **przyjąć bez zmian, uchwalić poprawki albo uchwalić odrzucenie jej w całości**. Jeżeli Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy nie podejmie stosownej uchwały, ustawę uznaje się za uchwaloną w brzmieniu przyjętym przez Sejm.
3. Uchwałę Senatu odrzucającą ustawę albo poprawkę zaproponowaną w uchwale Senatu uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej **bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów**.

Prezydent

Art. 122

1. Po zakończeniu postępowania określonego w art. 121 Marszałek Sejmu przedstawia uchwaloną ustawę do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej.
2. Prezydent Rzeczypospolitej **podpisuje ustawę w ciągu 21 dni** od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Prezydent

3. Przed podpisaniem ustawy Prezydent Rzeczypospolitej **może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego** z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją. Prezydent Rzeczypospolitej nie może odmówić podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją.
4. **Prezydent Rzeczypospolitej odmawia podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z Konstytucją.** Jeżeli jednak niezgodność z Konstytucją dotyczy poszczególnych przepisów ustawy, a Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie, że są one nierozdzielnie związane z całą ustawą, Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu, **podpisuje ustawę z pominięciem przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją albo zwraca ustawę Sejmowi w celu usunięcia niezgodności.**
5. **Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpił z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3, może z umotywowanym wnioskiem przekazać ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia.** Po ponownym uchwaleniu ustawy przez Sejm większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 7 dni podpisuje ustawę i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W razie ponownego uchwalenia ustawy przez Sejm Prezydentowi Rzeczypospolitej nie przysługuje prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3.
6. Wystąpienie Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją lub z wnioskiem do Sejmu o ponowne rozpatrzenie ustawy wstrzymuje bieg, określonego w ust. 2, terminu do podpisania ustawy.

Ustawa

- Przygotowanie projektu ustawy oraz wniosek o wpis do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów
- **Uzgodnienia, konsultacje publiczne lub opiniowanie**
- Komitety właściwe do rozpatrzenia określonych kategorii spraw
- Komisja Prawnicza
- Potwierdzenie projektu przez Stały Komitet Rady Ministrów
- Rada Ministrów
- Skierowanie projektu do Sejmu
- Prace w Sejmie
- Prace w Senacie
- Skierowanie do podpisu Prezydenta
- Skierowanie do publikacji w Dzienniku Ustaw

Rozporządzenie

- Przygotowanie projektu i wniosek o wpis do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów
- **Uzgodnienia, konsultacje publiczne lub opiniowanie**
- Komitety właściwe do rozpatrzenia określonych kategorii spraw
- Komisja prawnicza
- Potwierdzenie projektu rozporządzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów
- Rada Ministrów
- Skierowanie do podpisu
- Publikacja

Jak przygotować uwagi do projektu

1. Każdy etap procesu legislacyjnego jest publikowany na RPL czyli rządowy proces legislacyjny <https://legislacja.rcl.gov.pl/>
2. Należy sprawdzić termin zgłaszania uwag
3. Zapoznać się z tekstem projektu
4. Zredagować uwagi:
<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12373557>

Należy pamiętać, że termin zgłaszania uwag jest ograniczony i jest określony w piśmie kierującym do konsultacji publicznych

<https://rcl.gov.pl/category/legislacja/rzadowy-proces-legislacyjny/opisy-procedur/>

Redagowanie uwag najlepiej usystematyzować w następujący sposób

Podmiot zgłaszający uwagi	Jednostka redakcyjna/przepis którego dotyczy uwaga	Treść proponowana	Uzasadnienie

Po przyjęciu projektu ustawy przez Radę Ministrów projekt jest kierowany do Sejmu
<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/proces.xsp>

Projekt otrzymuje numer druku i jest kierowany do odpowiedniej komisji sejmowej

W przypadku dużych projektów komisja może zdecydować o utworzeniu podkomisji do rozpatrzenia danego projektu

Przebieg procesu legislacyjnego jest dostępny na stronie Sejmu

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=F7D1C5792820DB03C12588A9002695C7>

- Wstęp na posiedzenia komisji Sejmowych ma strona społeczna.

Art. 154 ust. 3 regulaminu Sejmu „*W posiedzeniu komisji, na zaproszenie prezydium komisji lub jej przewodniczącego, mogą uczestniczyć przedstawiciele organizacji zawodowych i społecznych oraz eksperci komisji, a także inne osoby.*”

- Przedstawiciele strony społecznej mogą zabierać głos podczas posiedzeń komisji. Zabierając głos należy podać jaki podmiot się reprezentuje.
- Poprawki mogą być zgłaszane przez posłów lub wnioskodawcę
- Posiedzenia komisji są transmitowane na żywo oraz nagrywane.
- Można wstecznie odsłuchać nagrania posiedzeń

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/transmisje.xsp#>

- Sejm przyjmuje ustawę w trzech czytaniach.

Czytania projektu ustawy odbywają się na posiedzeniach plenarnych Sejmu lub na posiedzeniach komisji sejmowych.

Większość prac nad projektem ustawy odbywa się w komisji lub podkomisji.

- Podczas czytań przedstawiane jest uzasadnienie projektu. Następnie przeprowadzana jest debata nad ogólnymi zasadami projektu, a dopiero później nad jego poszczególnymi rozwiązaniami. Wówczas mogą być zgłaszane wnioski i poprawki dotyczące projektu.
- Podczas trzeciego czytania odbywa się głosowanie nad projektem ustawy. Sejm uchwała ustawę zwykłą większością głosów (liczba głosów „za” jest większa niż liczba głosów „przeciw”), w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.
- Marszałek Sejmu przekazuje uchwaloną ustawę Marszałkowi Senatu.

Senat

- Marszałek Senatu kieruje ustawę do odpowiedniej komisji.
- W pracach nad ustawami komisje mogą korzystać z opinii Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu i ekspertów, **a także środowisk i organizacji zainteresowanych daną tematyką.**
- **W obradach komisji mają prawo uczestniczyć** m.in.: posłowie, przedstawiciele Rady Ministrów i organów administracji rządowej, posłowie do Parlamentu Europejskiego, podmioty wykonujące zawodową działalność lobbingsową, a także **eksperci, reprezentanci środowisk i organizacji zainteresowanych przedmiotem prac komisji.**
- Senat podejmuje uchwałę, która może zawierać wniosek o przyjęcie ustawy bez zmian (wtedy jest przekazywana Prezydentowi do podpisu) albo wniosek o jej odrzucenie w całości lub wprowadzenie poprawek (wtedy ustawa jest przekazywana ponownie do Sejmu).
- <https://www.senat.gov.pl/transmisje/>

Senackie poprawki w Sejmie

- Sejm **może odrzucić** zarówno poprawki Senatu, jak i wniosek o odrzucenie ustawy **bezwzględną większością głosów** (liczba głosów „za” jest większa niż suma głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”), **w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.**
- Po rozpatrzeniu stanowiska Senatu, Marszałek Sejmu przekazuje ustawę do podpisu Prezydentowi RP.

Prezydent

- Prezydent RP podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia jej przedstawienia przez Marszałka Sejmu (7 dni w przypadku ustaw pilnych i ustawy budżetowej), a następnie zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw.
- Prezydent ma prawo odmówić podpisania ustawy (tzw. weto ustawodawcze) i z umotywowanym wnioskiem przekazać ją Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Sejm może większością 3/5 głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, odrzucić weto Prezydenta.
- Prezydent ma również prawo, w przypadku wątpliwości prawnych co do ustawy uchwalonej przez parlament, złożyć wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie jej zgodności z konstytucją.

Podpis Prezydenta i publikacja

Na stronie internetowej Prezydenta można sprawdzić podpisane ustawy

<https://www.prezydent.pl/prawo/ustawy-podpisane/ustawy-podpisane-w-czerwcu-2023-r,69386>

Wykaz ustaw oczekujących na publikację

<https://wykaz.rcl.gov.pl/>

Dziennik ustaw

<https://dziennikustaw.gov.pl/DU>

ISAP Internetowy wykaz aktów prawnych

<https://isap.sejm.gov.pl/>

Unijne akty prawne

<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl>

Dziękuję za uwagę

paulina.sosin-ziarkiewicz@infarma.pl

PACJENCI.PRO

Akademia Rozwoju Organizacji Pacjentów

Dziękujemy za udział w spotkaniu!

Więcej informacji: www.pacjenci.pro

Zachęcamy do kontaktu: kontakt@pacjenci.pro

Nasze kanały Social Media:

